

REGJERINGSADVOKATEN

Gamle embetsidealer for en ny tid

Refleksjoner fra deres husadvokat

Fredrik Sejersted, regjeringsadvokat

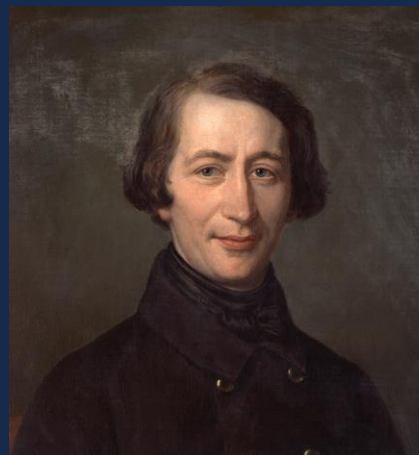
Årskonferanse DFØ 5. februar 2025

5. februar 2025

RA som deres rådgiver og forsvarer gjennom 200 år

- Norsk embetsverk – verdens beste klient – verdens (antagelig) beste forvaltning
- Bærer av kultur, tradisjon, idealer, verdier, prinsipper
- Samtidig i kontinuerlig endring og utvikling
- Hvordan tilpasse oss effektivt – og bevare det beste?

I
BYRÅKRATI

Å se seg selv i en lang tradisjon...

GRUPPE: 31 EMBEDSMENN I UNIFORMER,

Embetsverkets stilling i lys av endringer i:

- Forholdet mellom politikere og embetsverk
- Forholdet mellom departementene og ytre etater
- Nye krav til saksbehandling og prosedyrer
- Økt tilsyn og kontroll
- Nye omgivelser og arbeidsforhold

Klassiske embetsidealer

– Rasjonell og effektiv styringsmodell:

- Faglighet, rasjonalitet, forutsigbarhet, likebehandling, rettssikkerhet, upartiskhet, samfunnsnytte, felles interesser
- Faglighet på alle områder (økonomi, juss, helse, forsvar, etc)

– Det klassiske byråkratiet i et velfungerende demokrati:

- Politikk også som ideologi, interessekamp, representasjon, kompromisser
- Samspill mellom politisk ledelse og embetsverk – men også iboende og strukturelle spenninger

Forholdet mellom embetsverk og politisk ledelse

- Samspill og spenning:
  - Politisk ledelse av ikke-politisk embetsverk – embetsverket mellom lojalitet og faglighet
- Utvikling siste tiår:
  - Økt krav til lojalitet – «sekretariat for politisk ledelse»
  - Fagligheten under press?
- Kan ikke «løses»:
  - Debatten – de «7 bud» i 2019
  - Økt bevissthet – kontinuerlig behov – balansegangen

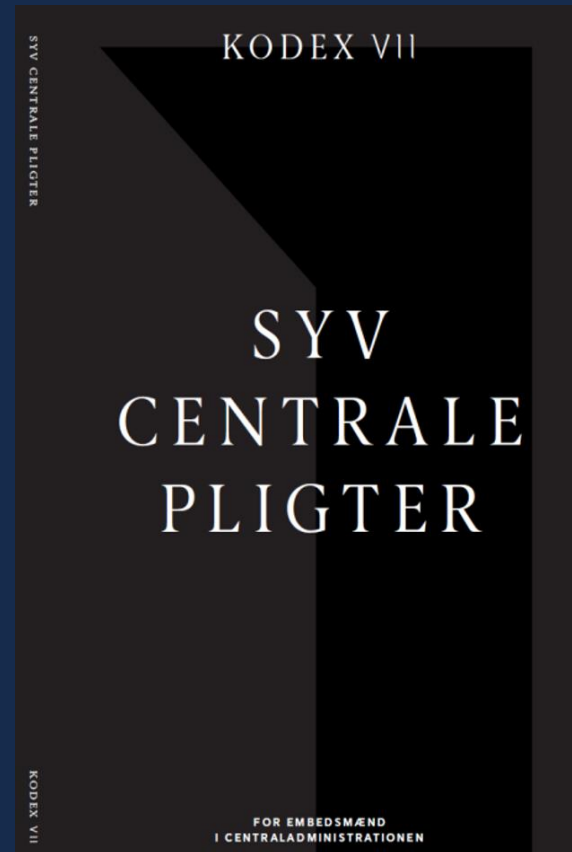

Grenseoppgangen i 2019 (dansk inspirasjon)

De 7 pliktene:

- Lovlighet
- Sannhet
- Lojalitet
- Faglighet
- Partipolitisk nøytralitet
- Åpenhet
- God styring og ledelse

Departementene og ytre etater

–Utviklingen 2000-2025

- Siste 25 årene – stort sett én vei – «direktoratifikisering»
- Forholdet departement – direktorat – grunnleggende endringer

–Tilsyn, nemnder, råd, utvalg, ombud m.m. Voksende villniss.

–Fagligheten flyttet ut?

–Ytre etater som bærere av klassiske forvaltningsidealer

–Etatsstyring stadig mer sentralt (og krevende)

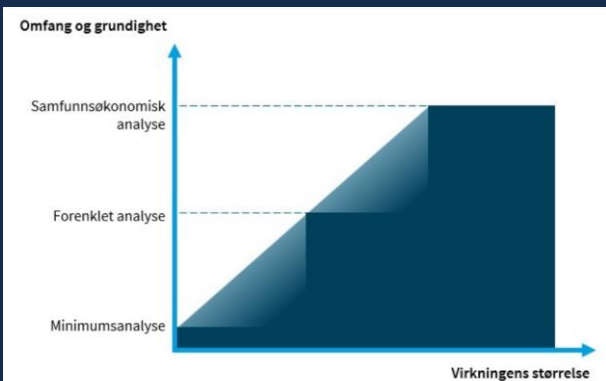
Nye krav til saksbehandling og prosedyrer

- De grunnleggende kravene stabile over tid – men utfordres og utvikles
- Forvaltningsloven av 1967 – den nye forvaltningsloven (av 2025?)
- Strengere krav til saksbehandling og kontroll
- Skjerpete krav til utredning og begrunnelse (langt nok?)
- Digitaliseringen
- KI som den store Ukjente

Hvor mye skal vi utrede?

Instruks om utredning av	
Instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen)	
Dato	FOR-2016-02-19-184
Departement	Finansdepartementet
Publisert	I 2016 hefte 3
Ikrafttredelse	01.03.2016
Endrer	FOR-2000-02-18-108
Gjelder for	Norge

Figuren viser hvordan utredningens omfang og grundighet er avhengig av virkningens størrelse.

Stadig mer tilsyn og kontroll...

Gamle embetsidealer i nye lokaler

EIENDOMSWATCH ⌚ 🔍 ☰
Siste Søk Meny

Landbruksdirektoratet halverer kontorarealet og flytter inn i Valle View

Etter 88 år på samme adresse flytter Landbruksdirektoratet nå inn i signalbygget Valle View på Helsefyrtårnet i Oslo. Naboer som Slottsparken og Nationaltheatret som de hadde i Stortingsgata 28 byttes dermed ut med Valle Hovin og Intility Arena.

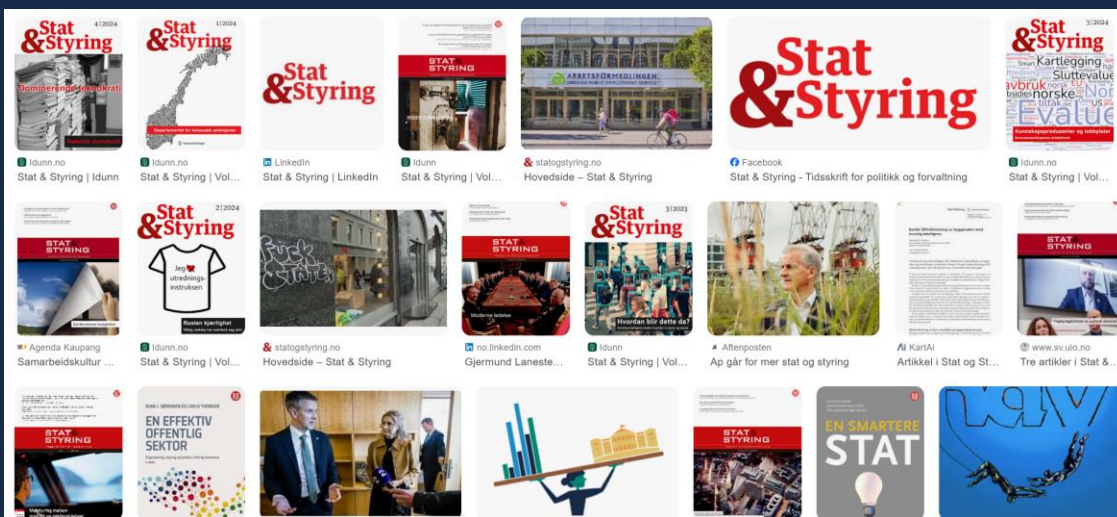
NYE KONTORER: Landbruksdirektoratet som har holdt til i Stortingsgata siden 1934, flytter nå inn i Valle View. | Foto: Valle View

→ Arbeidsplassene i det nye regjeringskvartalet

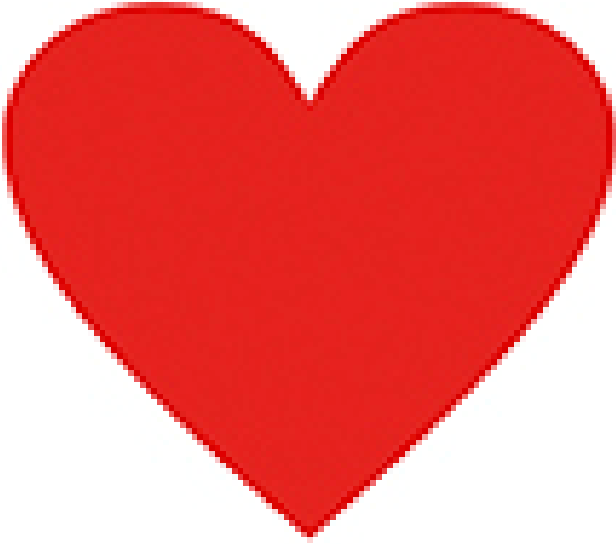
Hvorfor brenner ikke flere for forvaltningspolitikk?!

Refleksjoner fra deres rådgiver og forsvarer

- Verdens beste forvaltning – en daglig glede å forsvare
- Fantastisk mange flinke folk – profesjonelle, kunnskapsrike, pliktoppfyllende, lojale, tjenestevillige – grunnleggende skikkelige og ordentlige
- Utfordringen: beskytte og bevare denne tradisjonen
- Om noe: gjerne litt mer foroverlente – litt mindre forsiktige
  - litt mer handlingsorienterte
- Bare å stå på – hver dag!

I

BYRÅKRATI

REGJERINGSADVOKATEN